Incipit ſtatꝯ copilatꝯ a reuerendiſſimo dño dño Petro de ayliaco ſacre theologie doctore / quõdã cancellario pariſienſi / poſtea Anicienſi epõ et cameracenſi / deĩn ſcte romane eccle cardiali: De qtuor gradibꝯ ſcale ſpual' ex dictis beati Bernardi: ~

Quatuor ſũt ſpuales gradꝯ aĩe: lectio / meditatio / orõ / et contemplatio: Hi gradꝯ ſicut noĩbꝯ et numero ſũt diuiſi: ſic ordiẽ et mito ſũt diſtincti. ¶ Eſt aũt lectio / ſedula ſcripturarum cũ animi ĩtentiõe inſpectio. ¶ Meditatio / eſt ſtudioſa mentis actio: occulte ṽitatis notitiã / ductu rõis ꝓpe ĩueſtigãs. ¶ Orõ eſt deuota cordis in deũ ĩtentio: pro mal' remouẽdis / et pro boĩs adipiſcẽdis. ¶ Cõtẽplatio eſt mẽtis in deũ ſuſpẽſe / qdã ſup ſe eleuatio: eṫne dulcedinis gaudia deguſtãs: ~

Aſſignatis qtuor gradiũ deſcriptoĩbꝯ: reſtat ut eoꝝ circa nos officia videamꝯ. Bẽe vite dulcediẽ lectio ĩqrit: meditatio ĩueĩt: orõ poſtulat: contemplatio deguſtat. Lectio qſi ſolidũ cibũ ori appoĩt: meditatio maſticat et frãgit: orõ ſaporẽ [illegible] acqrit: contemplatio ẽ ipa dulcedo q̃ iocũdat et reficit. Lectio in cortice: meditatio in adipe: orõ in deſiderii poſtulatiõe: contemplatio in adepte dulcedĩs delectatiõe.

Ad ut expſſiꝯ videri poſſit vnũ de mltis ſupponamꝯ exẽplũ. In lcõe audio. Bti mũdo corde / qm ipi deũ videbũt. Ecce breue ṽbũ / ſed ſuaui et mltiplici ſenſu refertũ: qd poſtq̃ aĩa diligẽt' inſpexit / dicit ĩtra ſe: redibo ad cor meũ: et tẽtabo / ſi forte ĩtelligẽ et ĩuenire poteõ mũdiciã hanc: precioſa enĩ et deſiďabil' eſt res iſta / cuius poſſeſſores bti dicũtur: cui viſio dei (que eſt etna vita) ꝓmittit': q̃ tot ſacre ſcripture teſtĩoniis collaudat'. Hoc ergo ſibi pleniꝯ explicari deſiďans: excitat rationẽ ad ĩq̃rẽdũ qd ſit: et quõ haberi poſſit hec a deo ꝓcioſa mũdicia. Accedẽs ergo ſedula meditatio / ĩtiora penetrat: ſingula rimatur: attente cõſidat / q̃ nõ dixit bti mũdo corpore / ſʒ mũdo corde: q̃ nõ ſufficit habẽ manꝯ mũdas et ĩnoxias a malo ope / niſi et a mal' cogitatõibus mũdem'. in mẽte: dicẽte ꝓpheta / Qs aſcẽdet in mõtẽ dñi. Innocẽs maĩbꝯ et mũdo corde. Itẽ cõſidat q̃tũ hãc mũdiciã optat idem ꝓpheta: ſic orãs Cor mũdũ crea in me deꝯ. ¶ Et poſtq̃ hec et mlta huiꝯ modi de cordis mũdicia ꝑtractauit: incipit cogitarẽ de eiꝯ ꝓmio: q̃ gl'oſũ et delectabile eſſet vidẽ faciẽ dñi deſiďatã: cogitat q̃ in hac viſiõe erit ſacietas illa / de q̃ dicit ꝓpheta: ſaciabor cũ apparuit gl'a tua. His aĩa facibꝯ ĩflãmata / his ĩcitata deſideriis: alabaſtro fracto / ſuauitatẽ vnguẽti ꝑſentire ĩcipit / nõdũ guſtu / ſed qſi nariũ odoratu: et ex hoc colligit q̃ ſuaue eet / huiꝯ mũdicie ſentire experientiã: cuiꝯ meditatõez adeo ĩueĩt eſſe iocũdã. Sʒ qd faciet: Habẽdi deſiďio eſtuat / et nõ ĩueĩt apud ſe quõ habẽ poſſit: et q̃to plꝯ ĩq̃rit / tãto plꝯ ſitit: dũ appoĩt meditatiõez / appoĩt et dolorẽ: q̃ nõ ſentit dulcediẽz / quã in cordis mũdicia / meditatio eẽ mõſtrat / ſed nõ preſtat. Nõ enĩ eſt legẽtis aut meditãtis hãc ſẽtire: niſi datũ fuit deſup: hoc a ſolo deo eſt: qui ſapiẽ ſaporẽ dat / et ſapidã aĩe facit ſciẽtiã. Sermo ſiqdẽ dat' cunctis: tal' ſapia

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

pauris. ¶ Videns ~~aut~~ ergo aīa q̄ ad
deſidatā expientie dulcedinē p ſe nō poſſit
attingē: et q̄nto magis ad cor altū aſcēdit,
tāto magis exaltat deus: humiliat ſe et
ad orōnē cōfugit dicēs. Dn̄e q̄ nō videris
niſi a mundis cordibꝫ: inueſtigaui legendo
et meditando q̄ ſit et quō poſſit haberi
vera cordis mundicia: ut ea mediante vel
ex modica pte poſſem te cognoſcē: quęrebā
vultū tuū dn̄e, dn̄e vultū tuū quęrebā.
Diu meditatꝰ ſū in corde meo: et in me
ditatōe mea exardeſcit ignis. et deſideriū
ampliꝰ cognoſcēdi te. Dū panē ſacre ſcripture
michi frangis, in fractōe panis magis co
gnitꝰ es: et q̄nto plꝰ te cognoſco, tāto plus
te cognoſcē deſidero: nō in cortice litterę: ſed
in ſenſu expientie. Nec hoc peto dn̄e, ꝓpter
merita mea: ſed ꝓ tua miſericordia. Fateor
enī q̄ indignꝰ ſū peccator: ſed et catelli
edunt de micis q̄ cadunt de menſa dn̄oꝝ ſuoꝝ.
Da michi ergo dn̄e arrā hereditatis future:
ſaltē guttā celeſtis pluuie q̄ refrigeret
ſitim meā: q̄ amore ardeo. ¶ His aūt et
huiuſmōi ignitis eloquiis ſuū inflāmat deſideriū:
ſic ſuū oſtendit affectū: ſic ſponſa ſuū aduo
cat ſponſū. Dn̄s aūt (cuius oculi ſup iuſtos
et aures eiꝰ ad preces eoꝝ) nō expectat donec
ſermonē finierit: ſed mediū orōis curſū
interrūpens feſtinꝰ ſe ingerit. et aīe deſiderio
feſtinꝰ occurrit: celeſtis rore dulcedinis cir
cūfuſꝰ, vnguentis optimis delibutꝰ, aīam fati
gatā recreat, eſurientē reficit, aridā impin
guat: facit eā terrenoꝝ obliuiſci: et abſorp
tis ab ea carnalibꝰ motibꝰ ſupna cōtempla
tiōe totā in deū conuerti. Sed o dn̄e quō
cognoſcimꝰ qn̄ hoc facis: et qd ſignū ad
uētꝰ tui? Nunquid huiuſmōi cōſolatōis et letitie
teſtes ſūt ſuſpiria et lachrime? Siquidem
ita eſt: noua eſt antifraſis iſta, et inuſita
ta ſignificatio. Que enī cōnexio cōſolatōis
ad ſuſpiria: letitie ad lachrimas? Si tn̄
iſte ſūt dicende lacrime: et nō potꝰ roris
interioris hōis deſup infuſi ſupeffluēs abū
dantia: ad interioris ablutōis indiciū, et exterioris
hōis purgamentū. O dn̄e ihū ſi adeo dul
ces ſūt iſte lachrime q̄ ex memoria et deſiderio
tui excitant: q̄ dulce erit gaudiū qd ex ma
nifeſta tui viſiōe capiet? Si adeo dulce
eſt flē pro te: q̄ dulce erit gaudē de te?
Licet aūt ſponſꝰ ſic adueniēs elapſꝰ quaꝫ
ſubtrahit ſe q̄ntū ad p̄dictā viſitationē, q̄ntū
ad cōtēplatōis dulcedinē: manet tn̄ pñs
q̄ntū ad gubernatōem, q̄ntū ad grē vniōem:
ideo nō deſpes. Ideo o ſponſa ne exiſtimes
te cōtēni: ſi pauliſp ſubtrahit tibi ſponſꝰ
faciē ſuā. Oīa iſta cooperant tibi in bonū:
tibi venit ad cōſolatōem: tibi recedit ad cau
telā, ne magnitudo reuelatōis extollat
te, ne ſp apud te ſit incipias contēnē ſodales:
ne hanc cōtinuā viſitatōem nō iā grē attri
buas, ſed nature. Recedit ergo ne forte ni
mis aſſiduꝰ cōtēnat, et vt abſens magis
deſiderē: deſideratꝰ auidiꝰ querat: diu q̄ſitꝰ
tandē gratiꝰ inueniat: inſup ne exiliū repu
temꝰ pro patria, arrā pro pciū ſūma. Ve
nit ſponſꝰ viciſſim, et recedit pauliſper:
ꝑmittit nos guſtare q̄ ſuauis eſt: et antequā
plene ſentiam, ſe ſubtrahit: et ita q̄ſi alis
expanſis ſup nos volitans puocat nos ad
volandū: ac ſi dicet. Ecce parꝫ guſtaſtis q̄
ſuauis ſū et dulcis: ſꝫ ſi vultis plene ſaciari
hac dulcedine: currite poſt me in odorem

vngentorum meorum. Sed caue tibi o ſponſa quando ſe abſentat a te ſponſus: non longe abit: et ſi non vides eum / ipſe tamen videt te. Zelotipus eſt: ſi forte alium amatorem receperis / id eſt alius magis placere ſtudueris: ſtatim diſcedet a te. Delicatus eſt / nobilis / diues et ſpecioſus: ideo non niſi ſpecioſam dignatur habere ſponſam. Si viderit in te maculam: ſtatim auertit oculos ſuos a te. Eſto ergo caſta / verecunda / et humilis: vt ſic ab eo frequenter viſitari merearis:

Vt autem que diffuſius dicta ſunt / ſimul melius videantur: predictorum ſummam recapitulando colligamus. Ex premiſſis apparet / quomodo predicti gradus ſibiinuicem cohereant. Lectio enim quaſi fundamentum / primo occurrit: et data materia / mittit nos ad meditationem. Meditatio / quid appetendum ſit / diligentius inquirit: et quaſi effodiens theſaurum oſtendit. Oratio ſe totis viribus ad deum erigens: impetrat theſaurum deſiderabilem / contemplationis ſuauitatem. Hec autem adueniens / predictorum trium laborem remunerat: dum celeſtis rore dulcedinis / animam ſitientem inebriat. Lectio ergo eſt ſecundum exterius exercitium: meditatio ſecundum interiorem intellectum: oratio ſecundum deſiderium: contemplatio ſupra omnem ſenſum. Primus gradus eſt incipientium: ſecundus proficientium: tertius deuotorum: quartus beatorum. Hi autem gradus ita concathenati ſunt / et vicaria ope ſic ſibiinuicem deſeruiunt: vt precedentes ſine ſubſequentibus / nichil aut parum proſint: ſequentes autem ſine precedentibus / aut raro aut nunquam haberi poſſint. Vnde poſſumus colligere / quod lectio ſine meditatione eſt arida / meditatio ſine lectione erronea: oratio ſine meditatione / tepida / meditatio ſine oratione / infructuoſa: oratio ſine deuotione non eſt contemplationis acquiſitiua / contemplationis adeptio ſine oratione / aut rara eſt aut miraculoſa. Deus enim cuius potentie non eſt numerus / et cuius miſericordia ſuper omnia opera eius / quamuis de lapidibus ſuſcitat filios abrahe: dum duros et nolentes acquieſcere cogit vt velint: quaſi non vocatus ſe ingerit / quaſi non queſitus ſe infundit: quod et ſi aliquando legimus contigiſſe vt in paulo et aliis quibuſdam: non tamen ideo debemus et nos quaſi deum tentando talia preſumere / ſed facere quod ad nos pertinet: vt per has quatuor aſcenſiones graduum / aſcendamus de virtute in virtutem: donec videatur deus deorum in ſyon. Beatus ille qui ſic aſcendit: et caueat ne poſt contemplationem iſtam / qua eleuatus fuerat vſque ad celum / inordinato caſu corruat vſque ad abiſſos: ne poſt tantam dei viſionem / ad laſciuos mundi actus / et carnis illecebras conuertatur. Cum vero mentis humane acies infirma / veri luminis illuſtrationem diutius ſuſtinere non poſſit: ad aliquem trium graduum per quos aſcenderat / leniter et ordinate deſcendat: et alternatim modo in vno / modo in alio / ſecundum motum liberi arbitrii / pro ratione loci et temporis demoretur: tanto tamen vt mihi videtur deo vicinior / quanto a primo gradu remotior. Sed heu fragilis et miſera humana conditio. Ecce ductu rationis / et ſcripturarum teſtimoniis / aperte videmus bene vite perfectionem / in his quatuor gradibus contineri / Sed quis eſt / qui hunc viuendi tramitem teneat? Quis eſt hic? et laudabimus eum. Velle multis adiacet: ſed perficere paucis. Vtinam de illis paucis eſſemus:

Sunt aut quatuor cause q nos a pdictis
gradibus plerumque retrahunt: scz inevitabil
necitas: honeste actois vtilitas: humana
infirmitas: mundana vanitas. Prima ex-
cusabil; scda tolerabil: tercia misabil:
quarta culpabil. Illis enim quos hec causa
a suo pposito retrahit: melius erat graz
dei no agnouisse: q post cognita retroisse.
Sed o deus bone / suauis / mitis / dulcis /
consiliarius prudens / adiutor fortis: q inhuma-
nus est q temerarius q te abiciat q tam hu-
milem tam mansuetu hospite / a corde suo
repellit: q prauas noxiasque cogitatoes
recipiens / illud secretu cubile spo facit / scz
secretu cordis sui / qd paulo an gaudiis
intendebat celestibus / tam subito inmundis co-
gitatoibus / quasi porcis conculcandu tradit.
Heu heu adhuc calent in corde / sponsi
vestigia: et iam intromittunt adultiua de-
sidia. Male queniens est. aures q modo
audiuerat vba / q no licet hoi loqui / tam
cito inclinari ad fabulas / aut detractoes au-
diendas: oculos q mo baptizati erant sacris
lacrimis / confestim quti ad videndas vani-
mo tates: lingua q dulce epitalamiu sponse
cantauerat / iterum quti ad turpiloquia. Absit
hoc a nob dne. Sz si forte ex humana
infirmitate / ad talia relabimur; non
ideo desperemus. Sz iterum recurramus ad cle-
mentem medicu: et ipse q no vult morte
peccatoris / iterum sanabit nos. Oremus ergo
dnm / vt impedimenta q nos ab eius contempla-
tione retrahunt: in pnti nob mitiget / et
in futuro penitus auferat: vt diuine contem-
platois dulcedie / et torrente voluptatis in-
deficientis repleamur Amen: Explicit:

Incipit excerptu ex quadam glo singulari:

circa historia anime: ·1·

Bonorum honorabilium notitia opinantes:
magis aut alteram altera: aut scdm cer-
titudinem / aut ex eo q meliorum est
f Geometria enim excedit astrologiam certi-
tudine demraois. sz astrologia excedit geo-
metriam / nobilitate sbi. et sic aia excedit
oes alias scias nales / licet no diuinas vtroque
mo nz scias mathematicas. Dicit tn commentator
q ista scia oes scias adiuuat / pmo nale vt
in textu / 2o morale q moral suscipit ab
hac scia vltimu fine hois / Diuina suscipit
ab hac scia sbam sbi sui / qm hic declabit
qm forme abstracte sunt intelligentie Et tercio
ista scia est iuuamentu coe et e facere acqre
confirmatoez in pmis pncipiis / qm ex ea
acqritur cognitio causarum pmarum ppositionu. et
cognitio alicuius p sua causa est magis firma
q sui ee tm:
q Dico aut ea z Est via cognoscendi sbaz
p qua scia diffoez assignare: et est via per
qua demonstratio passioes inesse:
q que modus p Ypocrates dicebat q via
ad cognoscendu sbam alicuius rei est demratio:
plato diuisio: aristo copositio:
q Alia .n. aliorum t q tunc oz vide q sit prin-
cipia tal rei:
6 si partibil sit aut t Plo aut posuit
itellectiua in cerebro. et concupiscibile i corde.
et nale scz nutritiua in epate: Aristo vo po-
suit oia ista ee vnu sbo:
6 filius spei t vt vtrum aia equi et hois sint
eiusde spei:
A de humana sola t q putat q oes aie sunt
eiusde spei:
A vtrum vna ro t .i. vtrum illa ro in vli data
de aia / lz se ad oes aias sicut diffo generis ad
spes / Vl sicut diffinitio spei ad indiuidua. Cum
eni hoc fuit considerat. no contiget nob cu locuti
fuimus de aia hois. vt existimemus nos loq de
oi aia vt fecit plo. hec comen. co. 8o Et postea
subdit sup illo vo / aial aut vle est. demrat